

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԱՆԳԼԻԱ. 13 սեպտեմբերի պարլամենտական մասնաժողովը հրատարակեց Ներքնագաղթը հետադուր համար իւր աշխատութիւնները: Ներքնագաղթը վերջին տարիներուս ուժեղացել է աւելի քան երբևէ առաջ, և Ռուսիայից արտաքսւած հրէաները ներկայացնում են նորա նշանաւոր մասը: Ամենից շատ գալիս են Հուլլ նահանգիստը. բայց միայն 6—8% մնում են Հուլլ, Մանչեստր, Լիդս և Բրադֆորդ, մինչդեռ միւսները շարունակում են ճանապարհը մինչև Ամերիկա: 1888-ին Լոնդոնի նահանգիստը եկած են 12.062 ներքնագաղթականներ, 1887-ին—9.155: Նոյա $\frac{1}{3}$ ալեքան զուրկ էին միջոցներից, որ հաղիւ պատշաճ հանէին: Վաղուհայիլի դիստրիկտում նոքա կազմում էին 1861-ին $7\frac{7}{10}\%$ ընդդուստ ու հանրութեան, լեհական հրէաները $1\frac{1}{10}\%$ 1881-ին սոքա կազմում էին 4.25% : Նոյա մեծ մասը կօշկակարներ են: Լոնդոնի 23.000 հիւսններից 4.000 օտարներ են: Հրէաները Լոնդոնում, ըստ ումանց, 60.000 է, ըստ ուրիշների՝ 35.000: Մասնաժողովը առաջարկում է միայն, որ աւելի մեծ կօնորօլ լինի աղքատ ներքնագաղթողների վերաջ, բայց սահմանափակման կամ արգելքի մասին չէ խօսում:

ԲԱԶԵԼ. 13 սեպտեմբ. Այս շաբթին ալտեղ կալացաւ Ֆիզիօլօգի և երի միջազգային կօնգրեսը: Ամենամեծ նշանակութիւն ունեցող գիտնականներն էին ժողոված, որպէս զի թէ լուրջ գիտական հետազոտութիւններին և թէ ոգեկան կեանքին նպաստեն: Կոնգրեսին մասնակցում էին՝ Մեծ Բրիտանիա 20, Ֆրանսիա 19, Գերմանիա 25, Իտալիա 10, Աւստրո-Ունգարիա 8, Բելգիա 5, Հիւսիսային Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներ 5, Ռուսիա 4, Շվեդիա 3, Հոլլանդիա 1, Պորտուգալիա 1, Ռումինիա 1, Իսպանիա 12, մնացեալ Շվեյցարիա 13, ընդ ամենը 127 գիտնականներ: Տեղի ունեցան միկրօսկոպական, օպտիկական և ալլ Ֆիզիօլօգիական դեմօնստրացիաներ:

ԼՕՆԴՈՆ. 14 սեպտեմբ. Գիտութիւնները առաջացնելու համար, Բրիտանական ընկերութեան նիստը, որ ալժմ Նիւ-Լատտում եղաւ, շատ հետաքրքիր էր: Աշխարհագրական բաժնում կարդաց ինժեներ գնդապետ Բեյլ մի դասախօսութիւն զինւորական ճանապարհի մա-

սին Պեկինից մինչ Լնդկականի սահմանը: Չինաստանը, ասաց նա, առաջիկա ժամանակներում կրկին Անգլիայի զաշնակիցն է լինելու: Քլիմիական սեկցիան խօսեց ճիշդ մեթոդի մասին քիմիան դասաւանդելու: Բիօլոգիական բաժինը զբաղեց բնաւորութեան չափերի խնդրով: Գէօլոգիական բաժինը զեկուցում արաւ Դր. Նանսէն իւր մի կարծ ճանապարհորդութեան մասին Գրօնլանդ: Երեկոյեան պրօֆ. Բոքերտս-Աուստին զասախօսեց պոպուլատիւ մարայնելու մասին:

ՊԱՐԻԶ. 14 սեպտ. Սպիրիտիստները կօնգրէսը շատ լաճախւած է: «Rép. Fr.» ասելով, Grand Orient-ում 300 կամ 400 հոգի են նիստ կազմում և մեծ եռանդով. ծերերը նստած են էլեգանտ, ջանէլ դամբրի և անմօրուս պատանիների հետ: Վարչութեան տեղերը բռնած են գրասէր ժիւլ Լերմիէ, մուշկիտո Նուս, գքսուհի դը Զօմար, գերակում Տօրր-Սօլա-նօ, գնդապետ Տօրոնեսեն՝ Ֆրանսիայի և Արտասահմանի միւս ներկայացուցիչների հետ: Փորձեր զարձութեան համար չեն կատարւում: Բաւականանում են խորիմաստօրէն խօսելով:

ԲԵՐԼԻՆ. Պրուսական ժողովրդական ուսումնարանները և նոցա ներկայ զարգացումը: Դորանով զբաղեց «Բերլինի Ուսուցիչների Ընկերութեան» վերջին նիստը: Դասախօսը, ուսուցիչ Ի. Տեւս, իւր զեկուցման հիմքում դրեց նորիս հրատարակած պաշտօնական ստատիստիկան և, համեմատութիւններ անելով առաջւայ ստատիստիկական ցուցմունքների և օտար երկրների հանգամանքների հետ, ներկայացրեց պրուսական ժողովրդական ուսումնարանների մասին ներկայ դրութիւնը: Չեկուցման մէջ ասւած է հետեւելը. — Պրուսական լուսաւորութեան մինիստրութեան ջանքերը՝ զպրոցական ճանապարհները կրճատելու գործում՝ պէտք է խոստովանել: Չը նպած, որ շատ երեխաներ իրանց մօտ եղած ուսումնարանները չեն չաճախում, ալլ գերադասում են լաւագոյն զպրոցներ կամ իրանց կրօնի համար հիմնւած զպրոցները չաճախել, 1886-ին միայն 131.000 երեխաներ, ուրեմն ընդհանուր թւի միայն մի քառասուներորդը ($\frac{1}{10}$), գնում էին 3 կրթման (գրեթէ 3 վերստ) ու աւելի ճանապարհ:

Պրուսիայի 1.280 քաղաքային համայնքների վերայ գալիս էին 3.718 ժողովրդական ուսումնարաններ. ամեն մի քաղաքի վերայ ուրեմն գալիս էին 3 զպրոցներ: Դորա հակառակ, 37.319 գիւղական համայնքներում և 16.403 կալաժական վիճակներում ընդամենը կալին 30.300 զպրոցներ, ուրեմն ամեն մի համայնքի վերայ գալիս էր միջին թւով 0.56, ուրեմն երկու համայնքի վերայ ոչ աւելի շատ քան մի զպրոց: Ֆրանսիայի 36.400 հա-

աւանքները ունէին 67.300 հասարակաց ժողովրդական ուսումնարաններ, աւանդէս որ աւսրոպէին Ֆրանսիան ուսումնարանների թըւով ամենահարուստ երկրէն է ներդրում:

Պրուսական ժողովրդական ուսումնարանները ունէին 1886 թւին 75.097 դաստաներ, ըստ սենեակների թիւն էր միայն 67.300, աւանդէս որ 21.000 դաստաներ, որոնց մէջ ուսանում էին $1\frac{1}{2}$ միլլիոն երեխաներ, պէտք է կրկնակի դասատան սենեակներ բանացնէին: Դա հակառողջական մի հանդամանք է:

Ուսուցիչների բնակարանների թիւը քաղաքներում, 1871—1886 թըւերի ընթացքում, 7.200-ով պակասել է:

Պրուսական ժողովրդական ուսումնարաններում երեխաների հրեք քառորդի համար ($\frac{2}{3}$) դասաւանդութիւնը երկու սուրի համար միասնական է (աղաղ—աղջիկ միասին): Միմիայն 20.600 դասաւանդում սուերը բաժանւած են: Քաղաքներում ուսանող երեխաների միերորդը ($\frac{1}{3}$), ուրեմն կէս միլլիոն երեխայ, աւաւորւած են 7.000 ընդհանուր դաստաներում (ուրեմն զոքա խաւն դաստաներ են): Գիւղերում խաւը դաստաներում նստած են $\frac{10}{11}$ մասը (որ նշանակում է 3 միլլիոն) երեխաների ընդհանուր թիւի:

Ուսանող երեխաների $\frac{1}{4}$ -ը ուսանում է միդասեան ուսումնարաններում, $\frac{1}{4}$ -ը՝ երկդասեան, $\frac{1}{6}$ -ը՝ երեքդասեան, $\frac{1}{6}$ -ը՝ վեցդասեան, իսկ մնացած $\frac{1}{6}$ -ը ուսանում է 4, 5, 7 և աւելի դաստաներ ունեցող ուսումնարաններում: Քաղաքներում երեխաների կէսը ուսանում է վեցդասեան ուսումնարաններում, գիւղերում $\frac{2}{3}$ -ը երեխաների սովորում են միդասեան և երկդասեան ուսումնարաններում:

Ձեկուցման մէջ աււած է, թէ համարեա վրդովեցուցիչ է ուսուցիչների պակասութիւնը, դաստաների լցւած լինելը և ուսուցիչների ուժերիկների նւաղումը. $2\frac{1}{2}$ միլլիոն երեխաներ նստած էին չափազանց լրցւած դաստաներում: 75.097 դաստաների համար առձեռն կալին միայն 64.750 ուսուցիչներ (երկու սուրի):